

Araştırma Makalesi

**Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Farklılıklara Saygı
Konusuna İlişkin Etkinlik Önerisi**

An Activity Proposal on Respect for Differences in the Social Studies Curriculum

<p>Ünal ŞİMŞEK Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Bölümü Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, unalsimsek63@gmail.com https://orcid.org/0000-0002-9102-0095</p>	<p>Bahadır KILCAN Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Bölümü Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı bahadir@gazi.edu.tr https://orcid.org/0000-0003-0646-1804</p>
--	--

Makale Gönderme Tarihi 07.05.2021	Revizyon Tarihi 09.07.2021	Kabul Tarihi 05.08.2021
---	--------------------------------------	-----------------------------------

Öz

Bu araştırma, sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan farklılıklara saygı konusunda öğretmenlere uygulanabilir bir etkinlik sunmayı amaçlamaktadır. Ayrıca ilgili konunun öğrencilerde karşılık bulmasında etkinliklerin önemini ortaya koymayı da hedeflenmektedir. Bu amaç çerçevesinde mevcut araştırmada "Farklılıklarımız Zenginliklerimizdir" isimli bir etkinlik hazırlanmıştır. Etkinliğin uygulaması, Aksaray ili merkez ilçesinde yer alan bir ilkokulda 2020-2021 eğitim-öğretim yılı içerisinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında, dördüncü sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilen bu etkinliğe öğrencilerin katılım gösterme konusunda istekli oldukları görülmüştür. Ayrıca öğrenciler Covid 19 salgınının verdiği olumsuz havadan sonra bu tarz eğlenceli ders etkinliklerinin kendilerini mutlu ettiğini ifade etmişlerdir. Etkinlik sonucunda öğrenciler daha önce farklılıklara saygı konusunda öğretmenlerinden birçok şey duyduklarını ama ilk kez böyle bir etkinlikle bu konuyu ele aldıklarını ve mutlu olduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca farklı konulara ilişkin etkinlikler için araştırmacıları tekrardan derslerine davet etmişler ve ders bu şekilde tamamlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, farklılıklara saygı, etkinlik

Abstract

This research aims to present an actionable activity to teachers about respect for differences in the social studies curriculum. In addition, it is aimed to reveal the importance of the activities in finding the corresponding subject in the students. For this purpose, in the current research, an activity named "Our Differences Are Our Wealth" has been prepared in the present study. The implementation of the activity was carried out in a primary school in the central district of Aksaray province in the 2020-2021 academic year. It was observed that the students were willing to participate in this activity, which was carried out with fourth grade students. In addition, students stated that after the negative atmosphere of the Covid 19 epidemic, such entertaining lesson activities made them happy. As a result of the activity, the students stated that they had heard many things from their teachers about respect for differences before, but that they addressed this issue for the first time with such an activity and they were happy. In addition, they invited

Önerilen Atf/Suggested Citation

Şimşek, Ü., Kılcan, B. 2021 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Farklılıklara Saygı Konusuna İlişkin Etkinlik Önerisi, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 56(3), 1543-1558

researchers again to their lessons for activities related to different subjects and the course was completed in this way.

Keywords: *Social studies, respect for differences, efficiency*

Giriş

Dünyanın küreselleşmesi, ekonomi, teknoloji, sosyal, kültürel, sanat, spor ve eğitim gibi alanlarda değişimi beraberinde getirmiştir. Bu alanlarda yaşanan gelişmeler toplumsal değişimleri ve farklılıkları beraberinde getirmiştir. Bu unsurların topluma entegrasyonu noktasında farklılıklara vurgu yapan eğitim anlayışına ve onu ifade eden kavramların gündemde tutulmasına ihtiyaç vardır. Böylece bireylerin bu farklılıklara yönelik farkındalık kazanması sağlanarak konuya ilişkin olumlu tutum geliştirmeleri bu araştırmada önemli görülen noktalardandır. Toplumlara geliştirecek unsurlardan biri de farklılıklara saygı gösterme anlayışının yaygınlaşmasıdır. Farklılıklar bireyin öz varlığının göstergesidir. Toplum içerisinde birey benzerlikleri, farklılıkları çerçevesinde yaşar ve bu doğrultuda kendi bireysel kimliğini oluşturma çabasını gösterir. Nitekim insan hayatını konu alan savaş, barış, doğum, ölüm gibi birçok gerçekliği sosyal bilimlerin çalışma alanı olarak görmek mümkündür. İnsan hayatı sürekli değişim ve gelişim içerisinde yer almakta ve bu değişim ve gelişimin yaşanabilmesi için de toplum veya sosyal çevreye adapte olma ihtiyacını kendinde hissetmektedir. Bu noktada eğitim bilimleri de insan hayatındaki değişimi ve gelişimi merkeze aldığı için doğal olarak sosyal bilimlerin içerisinde görülebilmekte ve sosyal bilimlerin çerçevesini genişletmektedir. Sosyal bilimlerin hem bir bilim dalı hem de uygulama alanı durumuna gelmesiyle ortaya çıkan sosyal bilgilerin (Memduhoğlu, 2007; Meydan, 2001, Gürel ve Çetin, 2020; Öksüz ve Güven, 2012), MEB (2005) tarafından yapılan tanımında sosyal bilimlerle olan disiplinler arası ilişkisine dikkat çekmiş ve sosyal bilgiler; "Sosyal bilgiler, bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fizikî çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir" şeklinde tanımlanmıştır.

Tanımlamada görüldüğü üzere sosyal bilgilerde esas olan bireyin varoluşunu gerçekleştirmesine katkı sağlamaktır. Nitekim sosyal bilgilerin genel amacına bakıldığında iyi vatandaş yetiştirmeyi kendine misyon edinmiştir. Engle ve Ochoa (1988) sosyal bilgiler öğretiminin doğasında iyi vatandaş yetiştirmek olduğunu ifade ederken, bireylerin toplumsal katılım ve karar alma süreçlerinde aktif ve etkin bir vatandaş olması gerektiğini belirtmiştir. Aykaç ve Başar (2005) sosyal bilgiler dersini, bireylerin içinde bulunduğu toplumu anlamada iletişim kurarak empati yapmada ve iyi vatandaş özelliklerini kazandırmada faydalı bir ders olarak tanımlamıştır. NCSS'de (1992) sosyal bilgilerin esas amacını, bireyin demokratik toplum içerisinde var olması, karar alma süreçlerine bilinçli bir şekilde dahil olması ve küreselleşen dünya da farklı kültürlerle sahip insanların bir arada yaşayabilmesini göstermektedir. Burada da görüldüğü üzere sosyal bilgiler dersi bireye demokratik toplum içinde var olma düşüncesini aşılarken aynı zamanda farklılıklara saygı duyarak toplumu kapsayan örnek bir vatandaş olmasını da esas unsur olarak kabul etmektedir.

Dünya'nın küreselleşmesi ve göçlerin artması toplumların heterojen bir yapıya dönüşmesini beraberinde getirmiştir. Bu durum aynı ülke ve toplum içerisinde farklı özelliklere sahip bireylerin ve kültürlerin bir arada bulunmalarına sebep olmuştur. Bir arada bulunmanın kaçınılmazlığını gören ülkeler ise eğitim müfredatlarında farklılıkları değer gören anlayışlar ortaya koymaya başlayarak bu alana ilişkin çalışmaların sayıca artmasına, çokkültürlü eğitim anlayışının dünyada kabul görmesine ve yaygınlaşmasına sebep olmuşlardır. Yine farklılıklara saygı eğitim anlayışının ortaya çıkmasında bu değerlendirmelerin de etkisinin olduğu düşünülebilir. Farklılıklar denildiğinde, içinde yaşanan toplumda bireylerin dil, din, coğrafi ve etnik köken, inanç, yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, yaşam şekli ve değer yargıları gibi özelliklerin karışımında oluşan bir kitle akla gelmektedir (Caposwki, 1996; Foxman ve Easterling, 1999; Öksüz ve Güven,

2012). Farklılıklara saygı ise, bir toplum içerisinde insanları dil, din, ırk, etnik, coğrafya, kimlik, inanç, cinsiyet, yaşam tarzı, ekonomik düzeyi ve eğitim durumu gibi farklı özelliklerini temel alarak ayırım yapmadan bireye değer vermeyi amaçlayan bir anlayış düşünülebilir (Caposvki, 1996; Foxman ve Easterling, 1999). Bu amaç çerçevesinde oluşturulacak olan farklılıklara saygıyı temel alan eğitim düşüncesinin ise bireylere erken yaşlarda kazandırılması gereken bir yaklaşım (KEDV, 2006) olduğu bilinmektedir. Bu yaklaşımın icra edilmesinde eğitimcilerin hedef kitlenin yaş gruplarına ve eğitim verilen grubun gelişim özelliklerine dikkat edilmesi önem arz etmektedir. Bu noktada özellikle eğitim-öğretim ortamlarının bu anlayış çerçevesinde düzenlenmesi gereklidir. Bu gerekliliklere uygun hareket etmemek, hedeflenen davranışı kazandırmayacağı gibi öğrencilerde farklılıklara saygı anlayışına karşı olumsuz tutumlar gelişmesine de sebep olabilir (Hall, 1999). Farklılıklara saygı eğitim anlayışını öğrencilere kazandırmada en büyük pay şüphesiz öğretmenlerindir. Sart (2015) çalışmasında öğretmenlerin hiçbir ayırım yapmaksızın öğrencileri desteklemeleri ve onlara güven aşılama gerektığının altını çizmekte ve bunu yapabilmek için öğretmenlerin gerekirse hizmet içi eğitimler veya seminerler almasının doğru olabileceğini ifade ederek öğretmen yeterliklerine dikkat çekmektedir.

Farklılıklara saygı anlayışını benimsetmeyi hedefleyen öğretmenin öncelikle iletişim ve empati becerisi yüksek olmalıdır. Böylece öğrencilerle doğru bir iletişim kanalı kurulabilir ve onları anladığını göstererek hedeflenen davranış daha kolay kazandırılabilir. Bu noktada çocuklara anında dönütler vererek, onların konuya ilişkin olumlu tutum geliştirmelerine de katkı sağlanabilir. Eğer çocuklara bu dönütler zamanında verilmeyip aksine onlara olumsuz, ötekileştirici ve dışlayıcı bir dil kullanılırsa hem kazandırılmak istenen davranışta hedefe ulaşamayacak hem de çocuğun kendine olan özgüveni kaybolarak, cesareti kırılmış olacaktır. Bu noktada öğretmenler sınıf içerisinde öğrencilerin bireysel özelliklerini iyi tanımalı derslerde kullanılacak materyalleri, öğretim ortamını bu çerçevede tasarlayarak doğru yöntem ve teknikler seçmelidir. Ayrıca sınıf içerisinde öğrenciler arasında yardımlaşmayı ve dayanışmayı artırıcı işbirlikçi çalışmalara daha çok yer verilmelidir. Böylece onlara sorumluluklar vererek hem özgüven hem de cesaret aşılanabilir (Çatlak ve Yiğit, 2017; Derman- Sparks 1989; Gomolla ve Radtke, 2002). Bu nedenle farklılıklara saygı eğitim anlayışı verilmeden önce öğretmenler çocukların gelişim süreçlerini, bireysel farklılıklarını bilmeli ona göre bir planlama yapmalıdır (Hall, 1999). Bu noktada eğitimciler çocuklara empati becerisini; bireylerin farklılıklarının olabileceğini belirterek öğrencilerin bu durumu anlama duygusunu; onlara dünyayı tanıma, farklı diller öğrenme ve iletişim becerilerini; önyargıdan, dışlayıcı tavırdan uzak bireyler yetiştirmek ve bunları yapabilecek düzeyde bireysel gelişim sağlanmalı, gerekli ortamlar tasarlanmalıdır (Turaşlı, 2012). Derman- Sparks (1989) ise; Bireyin öz kimlik gelişimine katkıda bulunmalı, farklılıklara uyum sağlamasına destek verilmeli, başarabilme duygusu aşılanmalı, dayanışma ve yardımlaşma değerleri anlatılarak içselleştirmesi sağlanmalı, bulunduğu topluma aidiyet hissiyatı aşılanmalı, empati becerisi kazandırılmalı, tarafsızlık ilkesi kazandırılmalı, saygı değeri aşılanmalı, farklı kişisel özelliklere saygı göstermesi anlatılmalı, adil olma anlayışı kazandırılmalı, her türlü dışlayıcı tutum ve davranıştan uzak durması anlatılmalı, toplumda var olan kalıplaşmış duyguların hatalı olabileceği ifade edilmeli, insanları dinleme ve iletişim becerisi kazandırılmalı ve sorunları çözebilecek barışçıl bir dil kullanması anlatılmalıdır diyerek farklılıklara saygı anlayışını çocuklarda geliştirmek için tavsiyelerde bulunmaktadır.

Görüldüğü üzere farklılıklara saygı eğitim anlayışının var olması bir süreç gerektirmektedir. Bu süreç doğru bir planlama ile hedefi kazandırabilecekken, yanlış bir kurgu ile hedeften uzaklaşmaya neden olabilir. O yüzden farklılıklara saygı eğitim anlayışı kazandırılmak isteniyorsa, tüm paydaşların sorumluluk alması ve ilgili kurumların da bu noktada gerekli desteği ve düzenlemeleri sağlaması gerekmektedir. Buradan hareketle bu araştırma, Sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan farklılıklara saygı konusuna ilişkin öğretmenlerin kullanması için bir etkinlik önerisi geliştirerek öğrencilerde farkındalık yaratmayı amaçlamaktadır.

Etkinliğe İlişkin Bilgiler ve Uygulama

Geliştirilen farklılıklarımız zenginliklerimiz adlı etkinlik çalışmasının uygulaması Aksaray ili merkez ilçesinde bulunan bir ortaokulda gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın uygulaması, sınıf iklimini, öğrencilerin derse olan konsantrasyonlarını bozmamak ve pandemi döneminde bulunduğu için süreci sağlıklı bir şekilde sürdürebilmek adına dersten sorumlu öğretmen tarafından yürütülmüştür. Araştırmacı (birinci araştırmacı) ise etkinlik süresi boyunca okulda bulunmuş ve uygulama sürecinde öğretmenin-öğrencilerin sorularına cevap vermiştir. Yani bu süreçte hem gözlem yapmış hem de uygulamanın sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesi için anında dönütler vermiştir. Bununla birlikte uygulamanın sistemli ve amaca uygun şekilde sürdürülebilmesi için uygulamayı gerçekleştirecek olan öğretmenle de görüşülmüş ve ortak görüşler doğrultusunda süreç şekillendirilmiştir.

Etkinliğin Adı: Farklılıklarımız Zenginliklerimizdir

Ders: Sosyal Bilgiler

Sınıf: 4

Süre: 40 dakika

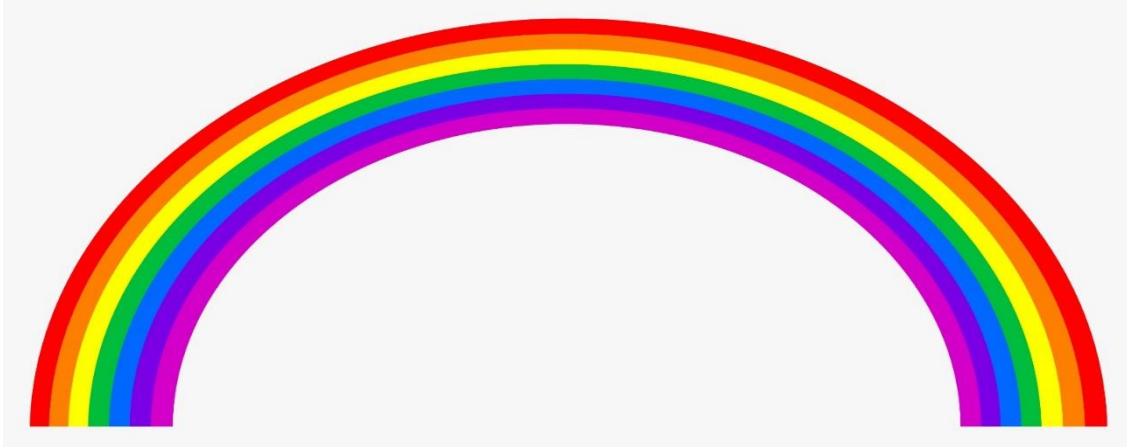
Kazanım: SB.4.1.5. Diğer bireylerin farklı özelliklerini saygı ile karşılar.

Yöntem-Teknik: Soru-cevap, Drama, Kartopu

Araç-Gereç ve Materyal: Akıllı tahta, kâğıt, kalem

Etkinliğe Katılan Öğrenci Sayısı: 16

Dersin giriş aşamasında öğretmenin 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Birey ve Toplum” öğrenme alanında yer alan “SB.4.1.5. Diğer bireylerin farklı özelliklerini saygı ile karşılar” kazanımına yönelik hazırlanan bu etkinlikte öncelikle öğrencilerin dikkatlerini çekmek için;

Görsel 1. Gökkuşuğu görseli

Öğretmen gökkuşuğu görselini akıllı tahta da öğrencilere gösterir. Sonrasında bu görüntüyü beğenip/beğenmedikleri sorularak görüşleri alınır. Buradaki esas amaç, yedi farklı renkten oluşan bu gökkuşuğu görselinin kendi iç dünyalarında ne anlam ifade ettiğini ortaya koyarak dikkatlerini derse çekmektir. Alınan cevaplardan sonra öğretmen, bu renklerden hangisi sizi temsil ediyor? Sorusunu yöneltir. Öğrencilerden farklı cevaplar gelir.

Görsel 2. İlk iki soruya ilişkin örnek öğrenci görüşleri

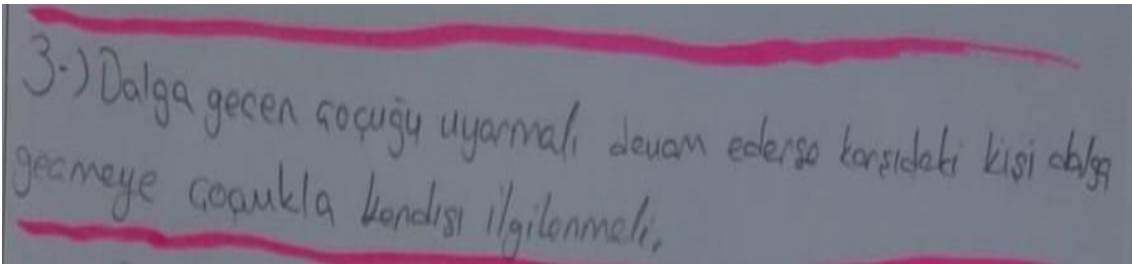
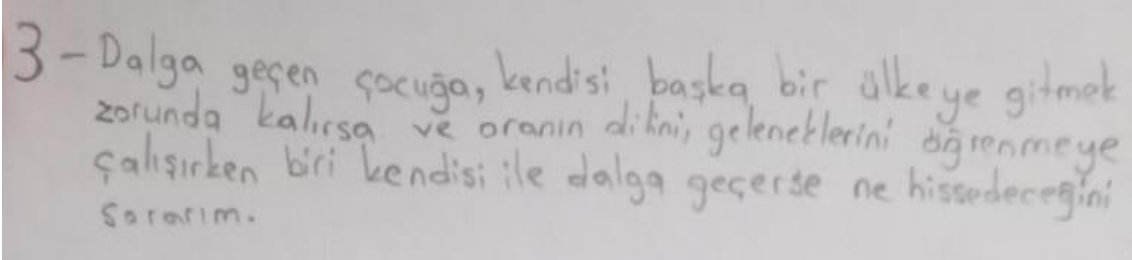
Öğretmen bu sorudan sonra farklı renkleri sevmeniz veyahut seçmeniz normal olduğu gibi sizin kendi bireysel dünyanızı yansıtmanız son derece değerli ve önemlidir diyerek öğrencilerini derse motive eder. Ayrıca öğretmen, dünyanın farklı renkleri içinde barındıran adeta bir gökkuşağı gibi güzel ve anlamlı olduğunu söyleyerek farklılıklarımıza saygı göstermemiz gerektiğini öğrencilerine bu görsel üzerinde hatırlatır.

Öğretmen daha sonra geçen haftadan hazırlamış olduğu kısa drama oyununu sergilemeleri için Ahmet'i, Yusuf'u ve Elif'i sahneye davet eder.

Yusuf göçmen bir öğrenciyi temsil eder. Ve yeni gelmiş olduğu bu ülkenin kurallarını öğrenmeye, kültürünü ve insanlarını da tanımaya çalışır. Ahmet ise Yusuf'un yeni öğrenmeye çalıştığı ortamda yaşadığı zorlukları bir eğlence haline dönüştürerek onunla dalga geçmektedir.

Öğretmen bu noktada oyunu durdurur. Sonra kartopu tekniğinin yapılacağını söyleyerek öğrencilerini sınıfın ortasına toplar (16 kişi) ve öğrencilere tartışmaları için şu soruyu sorar:

İzlediğiniz oyunda sizce Elif ne yapmalıdır? diyerek tekniğin uygulanma sürecini başlatır.

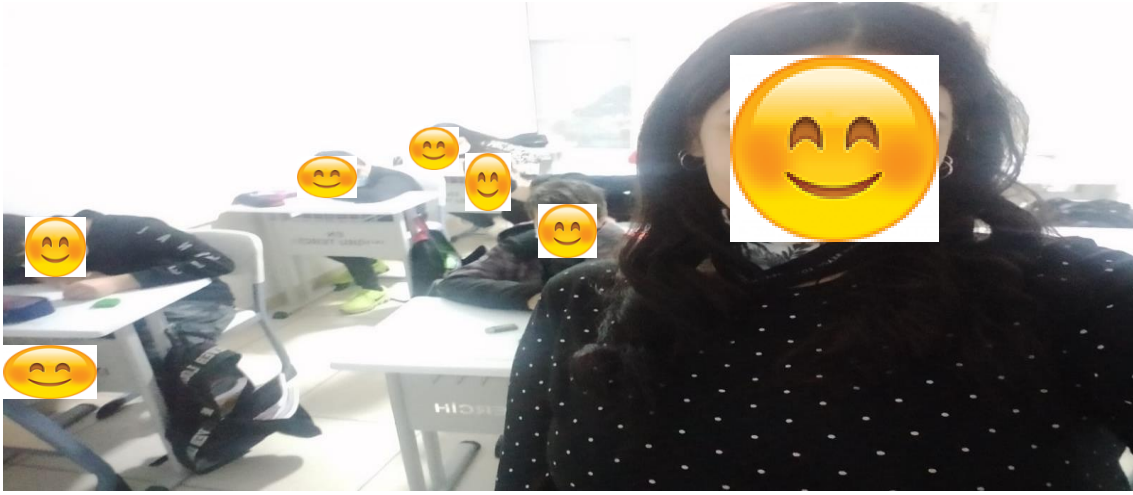

Görsel 3. Üçüncü soruya ilişkin örnek öğrenci görüşleri

Öğrencilerden konuyu önce bireysel düşünerek kavramalarını sonra da ikiye, dörderli şekilde katlanarak artan gruplar içinde sorunu tartışmalarını ve görüş geliştirmelerini ister. Gelen fikirler sonrasında öğretmen öğrencilere teşekkür ederek tekniği bitirir ve tekrardan drama oyununa dönerek Elif'in ne yapacağını onlardan izlemelerini ister.

Elif öncelikle Ahmet'in yanına giderek ona Yusuf'un bizim arkadaşımız olduğunu ve ona bu şekilde davranmasının doğru olmadığını ifade eder. Ona yardımcı olmamız gerektiğini, farklılıklarımızın zenginlik olduğunu böylece hem ülkemizi hem de kendi karakterimizi iyi temsil etmemiz gerektiğini belirtir. Ahmet, Elif'in anlattıklarının doğru olduğunu anlar önce Elif'e yanışını kırmadan ifade ettiği için teşekkür eder, sonrasında gidip Yusuf'tan özür diler. Bu durum karşısında mutlu olan Yusuf, Elif ve Ahmet'le iyi arkadaş olarak dayanışma ve iş birliği içerisinde güzel bir okul hayatı yaşarlar.

Öğretmen drama yöntemiyle öğrencilere hayatımızın içinde hepimizin farklılıkları olduğunu, bu durumun zenginlik ve kıymetli olduğunu belirtmiştir. Ayrıca öğretmen, kartopu tekniğiyle de öğrencilerin durum karşısında nasıl davranmaları gerektiğini ve öğrencilerin konuyu doğru anlayıp/anlamadıklarını değerlendirme fırsatı bulmuştur. Son olarak drama da farklılıkları olan bireyleri dışlamanın yanlış olduğu mesajı verilmiş ve öğretmen farklılıkları olan insanlarla empati kurulması gerektiğini onlarla bir bütün içinde anlamlı ve değerli olduğunu ifade ederek dersi bitirir.

Görsel 4.Uygulama anına ilişkin resim

Etkinliğin Değerlendirilmesi

Bu etkinlikte, öğrencilerin hem farklılıklara saygı konusunda mevcut görüşleri hem de etkinlik sonrasında konuya ve etkinliklere bakışları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca bu bölümde uygulama öğretmeninin farklılıklara saygı ve etkinlikler konusunda öğrencilerinden almış olduğu dönütlere ve gözlemlere de yer verilmiştir.

Uygulanan etkinliğe ve konuya ilişkin öğrencilere yöneltilen “*Farklılıklara saygı gösterme konusunda düşünceleriniz nelerdir*” sorusu yöneltilmiş;

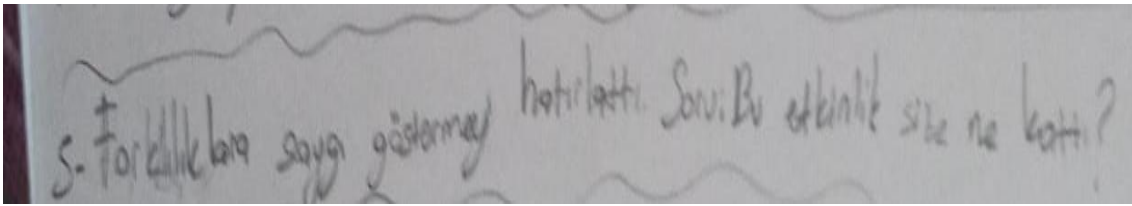
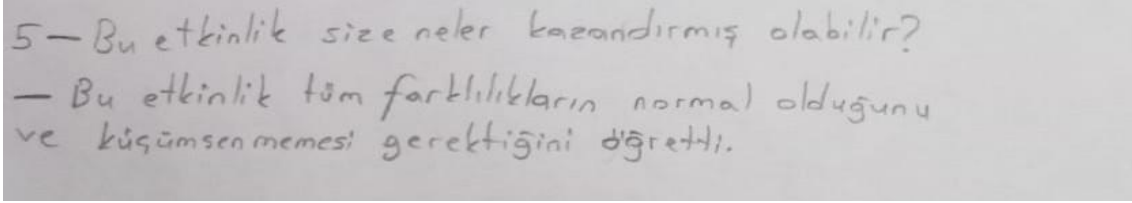
4- Farklılıklara saygı gösterme konusunda düşünceleriniz nedir?
- Herkes aynı olsa dünya daha sıkıcı olurdu. Bu farklılıklar hayatımızı farketmesekte kolaylaştırıyor. Bu yüzden iyi gördüğümüz, kötü gördüğümüz sevdiğimiz sevmadığımız tüm farklılıklar birer hazinedir aslında.

4- Farklılıklara saygı göstermeliyiz çünkü hepimiz bi renge ve gökkuşağını farklı renkleri gibiyiz. - Soru: Farklılıklara saygı gösterme konusunda düşünceleriniz?

Görsel 5. Konuya ilişkin öğrenci görüşleri

Görüldüğü üzere öğrenciler tüm insanların aslında bir gökkuşağı gibi farklı renkleri temsil ettiğini ve herkesin birbirinin değerlerine, farklılıklarına saygı göstermesi gerektiği görüşü öne çıkarmıştır.

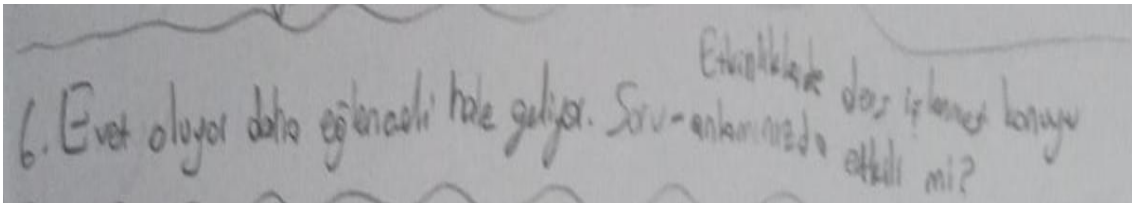
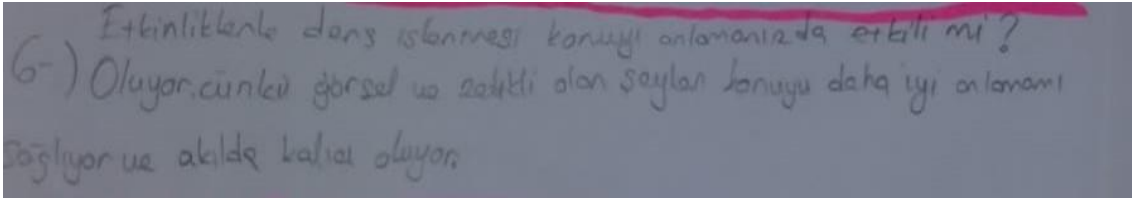
Uygulanan etkinliğe ve konuya ilişkin öğrencilere yöneltilen “Uygulanan bu etkinlik size neler kazandırmış olabilir” sorusu yöneltilmiş;

Görsel 6. Etkinliğe kazandırdıklarına ilişkin öğrenci görüşleri

Görüldüğü üzere öğrenciler etkinliklerde farklılıkların normal olduğunu, kimsenin bir başkasını küçük görmek gibi bir hakkının olmadığını ve insanların böyle durumlarla karşılaştığında kendisini karşısındakinin yerine koymasının gerektiğini ifade etmişlerdir. Burada empati kavramını doğrudan ifade etmemiş olsalar da anlam olarak sosyal bilgiler müfredatında yer alan empati becerisine dikkat çekmişlerdir. Öğrencilerin empati kavramını bilip/bilmedikleri öğretmenlerine sorulmuş genel anlamda kavram olarak bilmediklerini ancak mana olarak bildiklerini dersin öğretmeni ifade etmiştir.

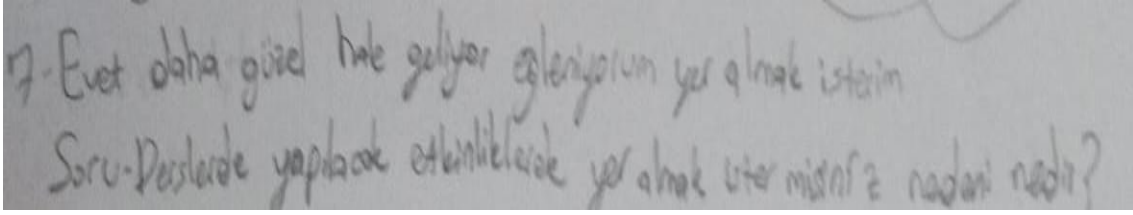
Uygulanan etkinliğe ve konuya ilişkin öğrencilere yöneltilen “Etkinliklerle ders işlenilmesi konuyu anlamanızda etkili oluyor mu? Düşüncelerinizi paylaşınız” sorusu yöneltilmiş;

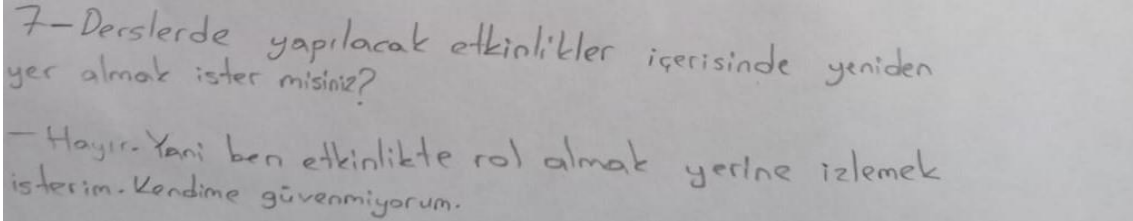
Görsel 6. Etkinlikle ders işlemeye ilişkin öğrenci görüşleri

Görüldüğü üzere etkinliklerle ders anlatılmasını ve görsel öğelerin derste kullanılmasından ötürü dersin daha keyifli, eğlenceli, renkli ve akılda kalıcı şekilde olduğunu öğrenciler ifade etmektedirler.

Uygulanan etkinliğe ve konuya ilişkin öğrencilere son olarak yöneltilen “*Derslerde yapılacak etkinlikler içerisinde yeniden yer almak ister misiniz? Nedeniyle birlikte düşüncelerinizi paylaşınız*” sorusu yöneltilmiş;

7-Evet daha güzel hale geliyor eğleniyorum yer almak istem
Soru-Derslerde yapılacak etkinliklerde yer almak ister misiniz? nedeni nedir?

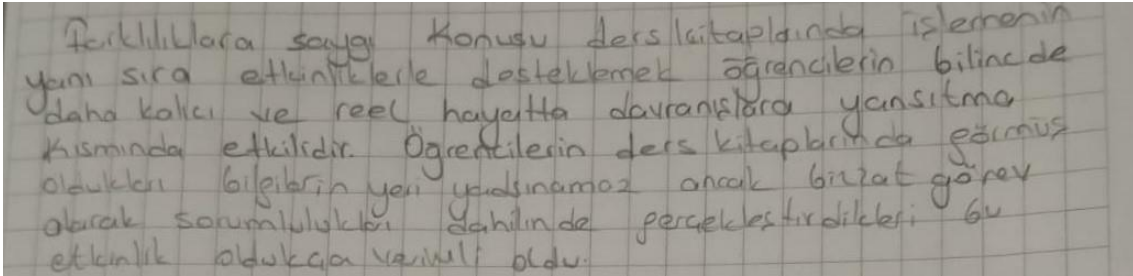

7-Derslerde yapılacak etkinlikler içerisinde yeniden yer almak ister misiniz?
-Hayır.Yani ben etkinlikte rol almak yerine izlemek isterim.Kendime güvenmiyorum.

Görsel 7. Etkinlikle yapılan derslerde yer alamaya ilişkin öğrenci görüşleri

Görüldüğü üzere etkinliğe katılan öğrencilerin 15’ i derslerin daha eğlenceli, renkli olduğu ve öğrenmeyi kalıcı hale getirdiği için etkinliklerde yer almak istediklerini ifade ederken, 1 öğrenci çekingen yapısını ve özgüven eksikliğini mazeret göstererek etkinliklerde rol almak istemediğini ifade etmiştir. Bu durumun aşılması için öğretmenle fikir alışverişi yapılmış ve öğrenciye aşamalı şekilde sorumluluk verilerek, işbirliği yönteminden faydalanılarak akranlarıyla iletişiminin artırılması konusunda görüş birliğine varılmıştır.

Uygulama öğretmenine yöneltilen “*Dersinizde farklılıklara saygı konusunun bu etkinlik bağlamında işlenmesini nasıl buldunuz*” sorusu yöneltilmiş;

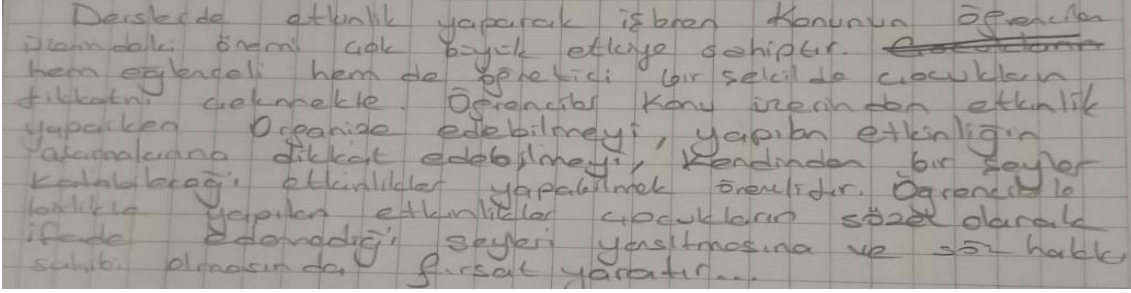
Farklılıklara saygı konusu ders kitaplarında işlenmenin yanı sıra etkinliklerle desteklemek öğrencilerin bilince daha kalıcı ve reel hayatta davranışlara yansıtma kısmında etkilidir. Öğrencilerin ders kitaplarında görmüş oldukları bilgilerin yeni yapılandırılmaz ancak bireysel görev olarak sorumlulukları dahilinde gerçekleştirildikleri bu etkinlik oldukça verimli oldu.

Görsel 8. Farklılıklara saygıyı kazandırmaya yönelik mevcut etkinliğe ilişkin öğretmen görüşü

Görüldüğü üzere uygulama öğretmeni ders kitaplarından yanı sıra etkinliklerle konuların ele alınmasını hem kalıcı öğrenmeyi sağlamada önemli bulmakta hem de öğrenilenlerin gerçek hayatta öğrenciler tarafından davranışa dönüştürülmesi noktasında önemli kazanımlar sağladığını belirtmektedir.

Uygulama öğretmenine yöneltilen “*Bu şekilde yapılan etkinlikler öğrencilerin derse katılmalarına ve öğrenmelerine katkı sağlıyor mu? Düşüncelerinizi ifade ediniz*” sorusu yöneltilmiş;

Görsel 8. Benzer etkinliklerin öğrenciye katkısına ilişkin öğretmen görüşü

Görüldüğü üzere uygulama öğretmeni yapılan etkinliklerin öğrencilerin hem öğrenmeleri üzerinde hem de temel bilgi ve beceri edinmeleri noktasında önemli kazanımları olduğunu ifade etmiştir.

Farklılıklara saygı konusunu ele alan bu etkinlik hem öğrenci görüşlerinden hem de uygulama öğretmenin görüşünden de anlaşılacağı üzere öğrencilerin öğrenmelerinde etkili olmuştur. Ayrıca dersin daha eğlenceli ve renkli geçmesine de katkı sağlamıştır. Bununla birlikte tüm öğrenciler etkinlik merkezli işlenen bu derse duydukları memnuniyeti ifade ederken, başka konularında bu şekilde işlenmesi konusunda araştırmacıları bir kez daha derslerine davet etmişlerdir.

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada, Sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan farklılıklara saygı konusuna ilişkin öğretmelerin kullanabileceği bir etkinlik önerisi tasarlanmıştır. Eğitim süreçlerinde özellikle duyuşsal kazanımların ölçülmesi veya değerlendirilmesi öğretmenler tarafından zor ve karmaşık olarak görülmektedir (Tahiroğlu ve Çetin, 2019). Bu noktada sosyal bilgiler dersinin öğrenciler tarafından doğru şekilde algılanmasında eğitim-öğretim faaliyetleri içerisinde yer alan konuların somutlaştırılmasında etkinliklerin önemi ortaya çıkmaktadır (Çetin ve Aydemir, 2018). Bu aşama, doğru tasarlanacak etkinliklerle aşılabılır. Bu etkinlikler öğrencilerin dersi kolaylıkla anlamasına konuların somutlaşmasına yardımcı olan derse ait unsurlardır. Nitekim Bender (2002) araştırmasında farklı özelliklere sahip bireylerin bulunduğu sınıf ortamlarında etkinliklere bolca yer verilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Mevcut literatür incelendiğinde etkinliklerin çocukların farklılıklara saygı duyma anlayışına olumlu katkılarda bulunduğu görülmektedir. Ancak farklılıklara saygı temalı etkinliklerin iyi kurgulanmış ve planlanmış olması gerekmektedir (Topçubaşı, 2016).

Topçubaşı (2015) tez çalışmasında farklılıklara saygı eğitim programının öğrencilerin farklılıklara saygı duyma düzeyini artırmada olumlu etkileri olduğu sonucuna ulaşmıştır. Üner (2011) öğretmenlerle yapmış olduğu çalışmada farklılıklara saygı konusunda öğretmenlerin ortak görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir. Farklılıklara saygı eğitim anlayışını kazanan bireylerin birden fazla gelişim alanında olumlu ivmeler kazandığı görülmüştür. Ayrıca öğretmenler, farklılıklara saygı eğitimi öğrencilerin iletişim becerilerini artırırken, bireylere cesaret, özgüven ve empati yapabilme duygusunu da kazandırmaya yardımcı olduğunu ifade etmişlerdir. Özkabak-Yıldız (2018) tez çalışmasında 5-6 yaş grubu için geliştirilen aile katılımlı farklılıklara saygı programının çocukların farklılıklara saygı gösterme düzeylerine olumlu katkıda bulunduğunu ifade etmiştir.

Ekşimişoğlu (2007) öğretmenlerle yapmış olduğu çalışmada farklılıklara saygı konusunda öğretmenlerin konuya ilişkin özyeterlik düzeylerinin düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır. Erdoğan ve Baş (2018) çalışmasında drama yönteminden faydalanarak özel eğitime gereksinim duyan bireylerin farklılıklara saygı duyma anlayışında değişim olup/olmayacağını incelemiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin farklılıklara saygı duyma konusundaki farkındalık düzeylerinde olumlu yönde bir seyir gözlemlenmiştir.

KEDV (2006) araştırmasında, farklılıklara saygı noktasında cinsiyet ayrımcılığına dikkat çekmiştir. Bu anlamda ailelerinde bilinçsiz bir tutum sergilediklerini ifade etmiştir. Erkek

cinsiyetine sahip bireyler için, aileler sosyal statüsü yüksek görülen meslekleri düşünürken kadın cinsiyetine sahip bireylere ise kendi hayatını ikame edebileceği düzeyde meslekler düşünülmüştür. Bu anlamda yetişkinlerin cinsiyete dayalı bir ayrımcılık yaptıklarını ifade ederken ailelere de farklılıklara saygı eğitim anlayışının verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Üner (2011) araştırmasında, erkek olan çocuklar kız çocuklarını oyunlara veya yapılan faaliyetlere dahil etmediklerini ifade etmiştir. Bunun sonucunda araştırmacı bu dışlayıcı tavrı kırmak için öğrencilerine cinsiyet ayrımcılığına karşı farklılıklara saygı temalı etkinlikler hazırlamıştır. Gerçekleştirilen etkinlikler sonucunda erkek öğrencilerin cinsiyet ayrımcılığı noktasında önceki olumsuz tutumlarında uzaklaştıkları sonucuna ulaşmıştır. Yani yapılan etkinlikler öğrencilerin farklılıklara saygı gösterme düzeylerine olumlu katkıda bulunmuştur.

Topçubaşı (2015) tez çalışmasında farklılıklara saygı eğitimin altında ele almış olduğu özel eğitime gereksinimli bireylere yapılan dışlayıcı tutumu azaltmak için sınıfı deney ve kontrol gruplarına ayırarak farklılıklara saygı eğitim programını uygulamıştır. Farklılıklara saygı eğitim programı verilen deney grubu lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür. Yani bu etkinlikler öğrencilerin özel eğitime gereksinim duyan bireylere olumlu tutum sergilemelerine katkıda bulunmuştur. Yine Ekşimişoğlu (2007) öğretmenlerle yapmış olduğu çalışmasında farklılıklara saygı eğitim anlayışını alan öğrenciler her türlü farklılığı olan diğer arkadaşlarına daha saygılı davranış sergilediklerini çalışmalarında belirtmiştir. Ayrıca öğrenciler bu eğitim sonrasında yardımlaşma, dayanışma gibi değerleri kazanırken empati becerisini de edinmiş olmaktadır. Böylelikle öğrencilerin özel eğitime gereksinim duyan arkadaşlarına da daha saygılı davrandıkları öğretmenleri tarafından gözlemlenmiştir.

Yapılan araştırmalar incelendiğinde genel olarak toplumda farklılıklara saygı konusunda temel bilgi eksiklikleri olduğu görülmektedir. Bu yetersizlikler bilinçli/bilinçsiz olarak olumsuz tutumları beraberinde getirmektedir. Çocukların farklılıkları olan insanlarda uzak durması onları zarar veren unsurlar olarak görmesi toplumun farklılıklara saygı noktasında geri kaldığının en büyük göstergelerindendir (Gomolla ve Radtke, 2002; Şimşek, 2019). Bu noktada aileler çocuklarına her türlü eşitsizliğe karşı olduklarını göstermelidir. Bireylerin farklılığı ne olursa olsun onu bir dezavantaj olarak görmeden kabul etmek gereklidir (Gramelt, 2010). Her türden farklılığı olan bireylere ilişkin bilgiler bu farklılıklara saygı eğitim anlayışı kapsamında öğrencilere verilmelidir. Öğrencilerle bu konu üzerinde konuşulmalı, tartışılmalı ve bu bireylere yönelik araştırmalar yapılması istenmelidir. Farklılığı olan bireyi öğrenciler böylece tanıyarak ona saygı duymayı öğrenecektir (KEDV, 2006).

Genel olarak hem toplumdaki bireylerde hem de çocuklarda bu olumsuz algı ve ön yargı, farklılıklara saygı eğitim anlayışına ne kadar çokça yer verilirse o düzeyde olumlu etkiye dönüşecektir. Araştırmanın uygulama aşamasında bazı öğrencilerin sınıflarında etkinlik yapılması durumuna yönelik çekingen tutum sergiledikleri görülmüştür. Onları teşvik edici uygulama sürecine dahil edici tutum ve davranışlar sergilenmelidir. Bu çalışmada uygulama öğretmenin de katkısıyla öğrenciler sürece aktif bir şekilde dahil edilmiştir. Farklı konulara veya alanlara ilişkin yapılacak etkinlik çalışmalarında öğretmenler veya araştırmacılar bu hususa dikkat etmelidir. Ayrıca bu araştırma 16 kişilik sınıfta gerçekleştirilmesine rağmen drama ve kartopu tekniğinin uygulanması aşamasında bazı zorluklar (sınıfın dar ve kalabalık olması) yaşanmıştır. Araştırmacılar veya öğretmenler sınıfın mevcut durumuna (öğrenci sayısı ve sınıf genişliği) göre drama veya kartopunun yerine benzer bir eğitsel oyun veya tekniği kendilerine alternatif olarak hazırlamaları önerilir.

Kaynakça

- Aykaç, N. ve Başar, E. (2005, Kasım). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi eğitim programının değerlendirilmesi, eğitimde yansımalar*. VIII: Yeni İlköğretim Programını Değerlendirme Sempozyumunda sunulan bildiri, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Bender, W. N. (2002). *Differentiating instruction for students with learning disabilities: Best practices for general and special educators*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

- Caposwki, G. (1996). Managing diversity. *Management Review*. 85, 13-19.
- Çatlak, İ. H. ve Yiğit, E. Ö. (2017). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarına empati becerisi ve farklılıklara saygılı olma değerinin kazandırılmasında storyline yönteminin etkisi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(4), 1794-1819.
- Çetin, T. ve Aydemir, A. (2018). Sosyal bilgiler öğretiminde tasarım etkinliklerinin öğretmen görüşlerine incelenmesi: Elektronik yüzyıl ünitesi örneği. *Turkish Studies Educational Sciences*, 13(11), 445-466.
- Derman-Sparks, L. ve A.B.C Task Force, (1989). *Anti-Bias Curriculum: Tools For Empowering Young Children*, Washington: DC, NAEYC
- Ekmişoğlu, M. (2007). *Erken çocukluk döneminde farklılıklara saygı eğitimi kavramı hakkında öğretmen görüşlerinin incelenmesi ve farklılıklara saygı ölçeğinin geçerlik güvenirlik çalışması*. Yüksek Lisans Tezi, On sekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Engle, S. ve Ochoa, A. (1988). *Education for democratic citizenship: Decision making in the social studies*. New York, NY: Teachers College Press.
- Erdoğan, F. K. ve Baş, S. (2018). Özel gereksinimli birey farkındalığının 4-6 yaş çocuklarına kazandırılması. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 13(1), 101-113.
- Foxman, E. ve Easterling, D. (1999). The representation of diversity in marketing principles texts: An exploratory analysis. *Journal of Educational for Business*, 74(4), 258-289.
- Gomolla, M. ve Radtke, F. O. (2002). *Institutionelle diskriminierung: Die herstellung ethnischer differenz in der schule*. Opladen: Leske&Budrich.
- Gramelt, K. (2010). *Zu Konzept und Praxis einer Padagogik für den Umgang mit (Kultureller) Vielfalt*. Wiesbaden: GWV Fachverlage GmbH.
- Gürel, D. ve Çetin, T. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının somut olmayan kültürel mirasa yönelik tutum ve farkındalıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 55(4), 2190-2205.
- Hall, N. S. (1999). *Creative resources for the anti-bias classroom*. United States of America: Delmar Publishers.
- Jenkinson, J. C. (1997). *Mainstreaming or special? Educating students with disabilities*. London and Newyork: Routledge Pres.
- Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı (KEDV). (2006). *Erken çocuklukta farklılıklara saygı eğitimi el kitabı*. İstanbul: Derin Yayınları.
- MEB. (2005). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi 6-7. sınıflar öğretim programı ve kılavuzu (Taslak Basım)*, Ankara: MEB
- Memduhoğlu, H. B. (2007). *Yönetici ve öğretmen görüşlerine göre Türkiye’de kamu liselerinde farklılıkların yönetimi*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Meydan, A. (2001). *İlköğretim birinci kademe sosyal bilgiler öğretimi coğrafya ünitelerinin işlenişinde laboratuvar ve görsel-işitsel materyal kullanımının öğrencilerin niteliksel gelişimine etkisinin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- National Council for the Social Studies (NCSS) (1992). *Expectations of excellence: Curriculum standards for social studies*. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED378131.pdf> sayfasından erişilmiştir.

- Öksüz, Y. ve Güven, E. (2012). Farklılıklara saygı ölçeği (FSÖ): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *The Journal of Academic Social Science Studies (JASSS)*, 5(5), 457-473.
- Özkabak-Yıldız, T. (2018). *5-6 yaş grubu için geliştirilen aile katımlı farklılıklara saygı programının çocukların farklılıklara saygı düzeyine etkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Sart, Z. H. (2015). Engelli çocukların eğitim hakkı: İnsan hakları çerçevesinde kaynaştırma/bütünleşme yoluyla eğitim. K. Çayır, M. Soran, ve M. Ergün (Eds.), *Engellilik ve ayrımcılık eğitimciler için temel metinler ve örnek dersler* (93-108). İstanbul: Karekök.
- Şimşek, Ü. (2019). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kapsayıcı eğitime yönelik tutum ve özyeterlikleri ile sınıf içi uygulamalara ilişkin görüşlerinin karşılaştırılması*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tahiroğlu, M. ve Çetin, T. (2019). Sosyal bilgiler dersinde değerler eğitimi ve diğer duyuşsal süreçlerde ölçme ve değerlendirme: Sorunlar ve çözüme yönelik etkinlik örnekleri. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 17(38), 295-331.
- Topçubaşı, T. (2015). *Farklılıklara saygı eğitim programının öğrencilerin farklılıklara saygı düzeyine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.
- Topçubaşı, T. (2016). Farklılıklara saygı eğitiminde öğrenme ortamının düzenlenmesi ve öğrencilerle yürütülebilecek etkinlikler. *International Journal Of Eurasian Education and Culture*, (1), 33-45.
- Turaşlı, N. K. (2012). Okul öncesi dönemde kültürlerarası eğitim ve farklı kültürlerle ilgili etkinlikler. E. A. Acar ve G. Karadeniz (Eds.), *Erken çocukluk dönemine derinlemesine bir bakış* (91-102). Ankara: Özgün.
- Üner, E. (2011). *Okul öncesi eğitim programındaki 36-72 aylık çocuklara farklılıklara saygı eğitimi kazandırmanın öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

Research Article

**Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Farklılıklara Saygı
Konusuna İlişkin Etkinlik Önerisi**

An Activity Proposal on Respect for Differences in the Social Studies Curriculum

<p>Ünal ŞİMŞEK Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Bölümü Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, unalsimsek63@gmail.com https://orcid.org/0000-0002-9102-0095</p>	<p>Bahadır KILCAN Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Bölümü Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı bahadir@gazi.edu.tr https://orcid.org/0000-0003-0646-1804</p>
--	--

Extensive Summary

Introduction

It is possible to see many realities such as war, peace, birth and death that deal with human life as the field of social sciences. Human life is in constant change and development, and in order to experience this change and development, he feels the need to adapt to the society or social environment. At this point, educational sciences can naturally be seen in social sciences and expand the framework of social sciences, as they focus on the change and development in human life. In the definition of Social studies, which emerged as social sciences became both a field of science and application, made by (Memduhoğlu, 2007; Meydan, 2001, Gürel and Çetin, 2020; Öksüz and Güven, 2012) and the Ministry of National Education (2005), the interdisciplinary relationship with social sciences was drew attention and social studies was defined as; "Social studies is a primary school subject formed in order to help the individual to realize his social existence; reflecting the social sciences and citizenship subjects such as history, geography, economics, sociology, anthropology, psychology, philosophy, political science and law; which includes the unification of learning fields under a unit or theme; an elementary education course that examines the interaction of people with their social and physical environment in the context of the past, present and future.

As seen in the definition, the main thing in social studies is to contribute to the realization of the individual's existence. As a matter of fact, considering the general purpose of social studies, it has made it a mission to raise good citizens. Engle and Ochoa (1988) stated that while educating good citizens is in the nature of social sciences, individuals should be active and effective citizens in social participation and decision-making processes. Aykaç and Başar (2005) defined the social studies course as a useful course for individuals to understand the society they live in, to empathize with them and to gain good citizen characteristics. In NCSS (1992), the main purpose of social studies shows that the individual exists in a democratic society, is consciously involved in decision-making processes, and that people with different cultures can live together in the globalizing world. As can be seen here, social studies lesson inculcates the idea of existence in a democratic society, while at the same time accepting individual to be an exemplary citizen that covers the society by respecting differences.

The globalization of the world and the increase in migration have brought societies into a heterogeneous structure. This situation has caused the coexistence of individuals and cultures with different characteristics in the same country and society. Countries that see the inevitability of coexistence have started to reveal the differences in their education curricula, and have caused the number of studies related to this field to increase and the understanding of multicultural education to be accepted and widespread in the world. As a matter of fact, it can be thought that these evaluations also have an effect on the emergence of education understanding of respect for differences. Respect for differences aims to value people in a society without discrimination based on factors such as language, religion, race, ethnicity, geography, identity, belief, gender, lifestyle, economic level and educational status (Caposvki, 1996; Foxman and Easterling, 1999). It is known that educational thought, which is based on respect for the differences that will be formed within the framework of this purpose, is an approach that should be gained to individuals at an early age (KEDV, 2006). In the implementation of this approach, it is important to pay attention to the age groups of the target audience and the development characteristics of the educated group. At this point, it is necessary to organize especially education-training environments within the framework of this understanding. Failure to comply with these requirements will not lead to the targeted behavior, and may also cause students to develop negative attitudes towards respect for differences (Hall, 1999). Undoubtedly, teachers have the greatest share in gaining students the understanding of education to respect differences. In his study, Sart (2015) underlines the need for teachers to support students and instill confidence in them without any discrimination, and draws attention to teacher competencies by stating that it may be appropriate for teachers to take in-service trainings or seminars if necessary to do this.

The teacher who aims to adopt the understanding of respect for differences should have high communication and empathy skills first. Thus, a correct communication channel can be established with the students and the targeted behavior can be gained more easily by showing that they understand them. At this point, by providing instant feedback to children, it can also be contributed to their positive attitude towards the subject. If these feedbacks are not given to children on time and on the contrary, a negative, marginalizing and exclusionary language is used, the goal will not be achieved in the desired behavior and the child's self-confidence will be lost and the child will be discouraged. At this point, teachers should know the individual characteristics of the students well in the classroom and choose the right methods and techniques by designing the materials to be used in the lessons and the teaching environment within this framework. In addition, more collaborative activities that increase cooperation and solidarity among students should be included in the classroom. Thus, by giving them responsibilities, both self-confidence and courage can be instilled (Çatlak and Yiğit, 2017; Derman-Sparks 1989; Gomolla and Radtke, 2002). For this reason, before giving an understanding of education to respect differences, teachers should know children's development processes and individual differences and plan accordingly (Hall, 1999).

Information and Application Regarding the Activity

The implementation of the activity study, “our differences, our wealth” was carried out in a secondary school located in the central district of Aksaray. The application of the study was carried out by the classroom teacher (since the activity was prepared according to the 4th grade outcome) in order not to disturb the classroom climate, the concentration of the students to the lesson, and to continue the process in a healthy way because it was in the pandemic process. The researcher (the first researcher) was at the school during the activity period and answered the questions of the teachers-students during the application process. In other words, in this process, he both made observations and gave instant feedback for a healthy implementation. In addition, in order to continue the application systematically and in accordance with the purpose, the classroom teacher who will carry out the application was also interviewed and the process was shaped in line with common opinions.

Name of the Activity: Our Differences Are Our Wealth

Lesson: Social Studies

Grade: 4

Duration: 40

Learning Outcomes: SB.4.1.5. Students can respect the different characteristics of other individuals.

Method-Technique: Question & Answer, Drama, Snowball

Tools and Materials: Smart board, paper, pencil

Number of Students Participating in the Event: 16

This activity, which deals with the issue of respect for differences, has been effective in student learning as can be understood from both the student views and the practice teacher's view. It also contributed to the lesson to be more fun and colorful. On the other hand, while all students expressed their satisfaction with this activity-centered lesson, they once again invited researchers to their lessons to deal with other subjects in this way.

In this research, an activity proposal was designed that teachers can use on the subject of respect for differences in the Social studies curriculum. It is important to concretize the subjects included in educational activities in the correct perception of social studies course by students (Çetin and Aydemir, 2018). This stage can be overcome with activities to be designed correctly. As a matter of fact, the activities are the elements belonging to the lesson that help students to understand the lesson easily. As a matter of fact, Bender (2002) stated in his research that activities should be included in class environments with individuals with different characteristics. When the current literature is examined, it is seen that the activities contribute positively to the understanding of children's respect for differences. However, activities with the theme of respect for differences must be well organized and planned (Topçubaşı, 2016).

In his thesis, Topçubaşı (2015) concluded that the respect for differences education program had positive effects on increasing students' level of respect for differences. Üner (2011), in his study with teachers, expressed the common views of teachers about respect for differences as follows. It has been observed that individuals who gain the education understanding of respect for differences have gained positive acceleration in more than one development area. In addition, teachers stated that while respect for differences education increases students' communication skills, it also helps individuals gain a sense of courage, self-confidence and empathy. Özkabak-Yıldız (2018) stated in his thesis that the program of respect for differences with family participation, developed for the 5-6 age group, contributed positively to the level of respect for differences in children.

Ekşimişoğlu (2007), in his study with teachers, concluded that teachers' self-efficacy levels are low in respect to differences. Erdoğan and Baş (2018) examined whether or not there will be a

change in the understanding of respecting differences of individuals who need special education by using the drama method in their study. As a result of the research, a positive trend was observed in the awareness level of students about respecting differences.

Topçubaşı (2015) applied the respect for differences education program by dividing the class into experimental and control groups in order to reduce the exclusionary attitude towards individuals in need of special education, which was discussed under the respect for differences education in his thesis study. A significant difference was observed in favor of the experimental group that was given a respect for differences training program. In other words, these activities contributed to students' positive attitudes towards individuals in need of special education. Again, Ekşimişoğlu (2007), in his study with teachers, stated in his studies that students who received the understanding of education of respect for differences behave more respectfully towards their friends who have all kinds of differences. In addition, students acquire the skills of empathy while gaining values such as cooperation and solidarity after this training. Thus, it has been observed by their teachers that students treat their friends who need special education more respectfully.

When the researches are examined, it is seen that there is a general lack of basic knowledge about respect for differences in society. These inadequacies bring about conscious / unconscious negative attitudes. Keeping children away from people with differences and seeing them as damaging factors is one of the biggest indicators that society lags behind in respect to differences (Gomolla Radtke, 2002; Şimşek, 2019). At this point, parents should show their children that they are against all kinds of inequality. Whatever the difference of individuals, it is necessary to accept them without seeing them as a disadvantage (Gramelt, 2010). Information about individuals with all kinds of differences should be given to students within the scope of education understanding of respect for these differences. This issue should be discussed with the students, it should be discussed and research should be requested for these individuals. Students will thus learn to recognize and respect the individual with a difference (KEDV, 2006).

In general, this negative perception and prejudice in both individuals and children in the society, the more education understanding of respect for differences is included, the more it will turn into a positive effect at the same level. During the implementation phase of the study, it was observed that some students exhibited a shy attitude towards activities in their classrooms. Attitudes and behaviors that involve them in the encouraging implementation process should be exhibited. In this research, students were actively involved in the process with the contribution of the practice teacher. Teachers or researchers should pay attention to this issue in activity studies on different subjects or fields. In addition, although this research was carried out in a 16-person class, some difficulties were experienced (the class being narrow and crowded) during the implementation of the drama and snowball technique. Researchers or teachers are recommended to prepare a similar educational game or technique as an alternative to drama or snowball, according to the current situation of the class (number of students and class size).